



BESLUT
2004-04-28

1 (13)
511-5662-99

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET VANSERUM-BÄCK

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan.

När detta beslut vinner laga kraft upphävs inom området gällande beslut enligt 19 § (äldre lydelse) i tidigare gällande naturvårdslag.

Befogenhet att föreskriva anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken (SFS 1998:808) tillkommer numera Skogsvårdsstyrelsen när det gäller skogliga arbetsföretag och Länsstyrelsen när det gäller övriga arbetsföretag. Frågan om upphävande av Länsstyrelsens beslut 1993-09-03 om samrådsplikt enligt 20 § i tidigare gällande naturvårdslag kommer därför att prövas gemensamt av Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen finner att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap miljöbalken samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Beskrivning av området

Naturreservatet Vanserum-Bäck, som är 415,8 ha stort, är beläget ca 9 km nordost om Färjestaden, inom Borgholms kommun.

Geovetenskapliga intresseaspekter

Berggrunden utgörs av ordovicisk kalksten. Det jordtäckte som överlagrar kalkstenen är ofta mycket tunt. Exempel på detta är Södra Bäckens utmarker, där vissa delar utgörs av ren hållmark. Tjockare jordlager domineras av en lerig, sandig-moig morän. Här och var förekommer gamla strandbildningar i form av kraftigt ursvallade och delvis omlagrade moränkullar, med ytskikt av sand, grus och grovmo. Isälvsavlagringar förekommer i sydväst vid Högeås, som en del av Övetorpsåsen.

Torvmäktigheten i områdets myrmarker är liten, och kärrtorven underlagras delvis av kalkgyttja och kalkbleke. Svag torvbildning sker även i vissa delar av fuktängarna.

Gley-bildning är vanlig i kärr- och fuktmarkernas mineraljordsskikt. Det ytliga grundvattnet medför att mineraljorden syresätts ner till en viss nivå, under vilken den får en ljusare färg beroende på förekomsten av svaveljärn. I gränzonen till det syresatta skiktet ger järnoxider upphov till mörkare band, så kallade gley-skikt.

Hydrologiska intresseaspekter

Vid Västra landborgen delas grundvattenströmmarna västerut mot Kalmarsund och österut över Mittlandet mot Östersjön. De lokala vattenledarna för Mittlandets grundvattenströmmar är mer diffusa. Till reservatsområdet sker troligen inflöden av grundvatten från ett stort nederbördsområde i nordväst, väst och sydväst. På enstaka ställen tränger grundvattnet upp mot markytan.

Det mest betydande källområdet finns på Högs mossen, där Åkerbykällan (belägen strax utanför naturreservatet) utgör avlopp för ytliga spricksystem i berggrunden. Vattenföringen från källan (området kallas även Vanserums källor) tycks inte minska nämnvärt vid torra perioder. Vattnet är svagt basiskt med låga halter av kväve och fosfor. Från Högs mossen rinner vattnet österut mot Kvarnmossen i en slingrande fåra. Detta lopp är ett av de största kvarvarande meanderloppen på Öland. När bäcken kommit en bit ut på Kvarnmossen kanaliseras den; ett resultat av utdikningar från tiden kring 1970.

Bäcken från det västra tillrinningsområdet, från Övetorpshållet, rinner till stor del genom åkermark. Vattnet är näringsrikt och ger på Norra Bäckens marker upphov till en serie eutrofa kärr och högörtängar. Vattenföringen är mycket växlande med ett högt vårvattenstånd som gör området svårframkomligt under denna period.

Källområden finns också i söder på Södra Bäckens marker. Dessa avvattnas till Dammen och Linds mossen

Linds mossen dräneras via ett vattendrag som fortsätter österut strax norr om Södra Bäckens by. Söder om Åkerby by ansluter vattendraget till en grävd kanal som rinner vidare ut till Östersjön.

Biologiska intresseaspekter

Naturreservatet består av utmarker (gamla betesmarker utanför byarnas åkrar och ängar) hörande till byarna Vanserum, Södra och Norra Bäck samt Övetorp. Området har en lång tradition som betesmark. Idag är det främst alvarmarken och de fuktiga markerna som fortfarande är öppna, medan övriga delar sedan början av förra seklet vuxit igen till skog.

Reservatsområdet är ett av Ölands mittlands mest mångformiga och ur biologisk synvinkel mest intressanta avsnitt. Inom området förekommer ett hundratal rödlistade arter, huvudsakligen inom grupperna skalbaggar, svampar och kärlväxter.

På Vanserums utmarker i norra delen av reservatet ligger Högs mossen, ett våtmarkskomplex med flera separata kärrytor som förbinds av små vattendrag. Själva ursprunget till våtmarkerna, Åkerbykällan (kallas även Vanserums källor), är belägen omedelbart utanför reservatsområdet. Källan utgör avlopp för ytliga spricksystem i berggrunden. Källkärren förbinds av en liten bäck omgiven av blåttåtel- och älvväxingdominerade kalkfuktängar. Bland örterna märks bland annat den rödlistade orkidén honungsblomster, krissla och brudsporre. I området förekommer också den rödlistade ärenprisnätfjärilen. En meandrande bäck, som är vattenförande när de flesta andra av Ölands bäckar är torra, förbinder Högs mossen med Kvarnmossen, vars västligaste del ingår i reservatet. Denna del av Kvarnmossen utgörs framförallt av kalkfuktängar men även till viss del av kärr med agnsäv.

Lindsmossen, på Södra Bäckens utmarker i den södra delen av reservatet, domineras av bunkestarr. I utkanten finns även några mindre områden med trådstarr samt med ag. Mellan starttuvorna påträffas arter som vattenklöver, strandklo, kärrdunört och vattenmynta. Vid Lindsmossen förekommer bland annat den rödlistade orkidén honungsblomster.

På Södra Bäckens utmarker finns också ett större område av alvarkaraktär med både hållmarker och grunda våtar. På de tunnaste jordarna finner man en gles alvarvegetation med arter som alvargräslök, stenkrassing och alvararv. I mindre svackor ligger grunda våtar med kalkbleke som torkar ut under sommaren. Karaktärsväxter för våtarna är krypven, luddkrissla, gulkämpar, råttsvans och åkermyntha. Kantzonerna mot skogen utgörs framförallt av kalkfuktängar med älvväxing och blåttåtel. Även mindre avsnitt med axag-kärr finns. I området förekommer också bl a den rödlistade orkidén honungsblomster samt ärenprisnätfjäril.

Skogsmarken inom naturreservatet utgörs av olika typer av lövskogar som i trädsiktet domineras av ek, björk och ask, men också innehåller lundalm, avenbok, säl, gran, oxel, rönn, säl, vildapel och asp. En del områden utgörs av planterad barrskog. Ek och hassel har sedan gammalt präglat Mittlandets utmarker. På de torrare delarna växer hasselbestånd som i många fall funnits på samma plats i hundratals år. Ålderdomliga hässlen med glest trädsikt har ett särskilt högt naturvärde, kanske främst med tanke på den artrika svampfloran och den värdefulla skalbaggsfaunan. Björk finns generellt sett i stor omfattning i utmarksskogarna. Björken är ett pionjärträd som etablerar sig efter upphörd eller avtagande kulturpåverkan, men bildar sällan en andra generation på samma plats. På fuktigare mark kommer därför så småningom framförallt ask (som senare troligen får hård konkurrens av lundalm) och på torrare mark ek och hassel att ta över. Busksiktet är ofta välutvecklat och består främst av hassel, men också av rundhagtorn, skogskornell, skogstry, brakved, tibast och benved. Rena hässlen med ett relativt glest trädsikt av framförallt ek och björk förekommer på flera ställen. Hasseln är ofta högvuxen och valvbildande, med socklar på upp till tre meters diameter. Fältsiktet i lövskogarna är frodigt och artrikt med exempelvis vårärt, blåsippa, gulsippa, tandrot, underviol, storrams, ormbär och tvåblad.

Lövskogarna och hässlarna hyser en rik flora av kryptogamer med rödlistade svampar som exempelvis dvärgfjällskivling, grönpucklig tråding, gul lökspindling, jättespindling, olivbrun spindling, pluggtrattskevling, praktfingersvamp, rödfotad spindling, svartnande kantarell och vintråding. Bland kärlväxterna märks rödlistade arter som vresalm och strävlost. Knutet till reservatets hasselrika områden och grova ekar förekommer en mycket värdefull skalbaggsfauna med ett stort antal rödlistade arter. Exempel på sådana arter är ekträdlöpare, gulbent grenbock, gul gaddbagge, humlekortvinge, mindre ekbock, månhornsbagge, mörk cylinderbock, plattad lövvedborre, rödbent ögonbock och svart majbagge. Skogen har även mycket höga ornitologiska värden med förekomst av sådana rödlistade fåglar som bivråk, göktyta, mindre hackspett, nötkråka och skogsduva.

Inom naturreservatet finns även flera viktiga lekvattnen för den rödlistade långbensgrodan.

Kulturhistoriska intresseaspekter

Inom naturreservatet finns mycket höga kulturhistoriska värden. Hela området är rikt på förhistoriska fornlämningar, särskilt områdets nordöstra del, men det finns även tydliga spår efter senare tiders markanvändning. Reservatet belyser därför på ett bra sätt hur människor i långa tider utnyttjat det öländska mittlandets särpräglade naturlandskap.

Stora delar av ett sammanhängande område med lämningar efter järnåldersbebyggelse ligger inom reservatet. Strax norr om stenröset Kråkrör på Vanserums bys ägor finns flera grupperingar av husgrunder, omgivna av ett omfattande stensträngssystem på närmare 5,7 km som delvis sträcker sig utanför reservatet (Runstens socken RAÄ nr 18, 19 och 139). Större grav- och odlingsrösen finns bland annat vid Kråkrör, Alversrör och sydost om Bäckbrottet. Stensträngar kan påträffas på många ställen i skogen. Vid en kompletterande inventering i området registrerades flera nya objekt, främst större sammanhängande lokaler med röjningsrösen, stensträngar och gravar.

Lämningar efter järnåldersbyar i den omfattning som förekommer på Öland har stort nationellt intresse med höga pedagogiska och vetenskapliga värden samt saknar motstycke även i ett internationellt perspektiv. Lämningarna i den nordöstra delen av reservatet utgör troligen föregångare till byarna Norra och Södra Bäck samt Vanserum, vilka sedan medeltiden ligger på sina nuvarande platser. Järnåldersbyns läge bör tolkas utifrån den rikliga vattentillgången som ännu präglar området. Källorna vid Högmossen har troligen varit viktiga offerplatser, då ett stort antal djurben hittats här.

Boskapsskötsel var tidigt dominerande näring på Öland och tillgången på bra vinterfoder från öns våtmarker var därför väsentligt. När sedan jordbruket fick en allt större roll flyttades byarna till sandigare och mer väl-dränerade marker på de långsträckta åsarna och strandvallarna. Då de äldsta byplatserna i många fall kom att ligga i de nya byarnas utmarker (som inte odlades upp), har de haft särskilt goda förutsättningar att finnas kvar fram till våra dagar.

Södra och Norra Bäck samt Vanserum har sedan medeltiden hört till Runstens socken. Till skillnad från socknens övriga byar, som hörde till Runstens härad, hörde dessa tillsammans med Åkerby till Möckleby härad. Byarna nämns första gången under 1400-talet, men namnformen *-rum* tyder på att de kan ha funnits redan under vikingatiden. *-rum* ska betyda "öppen plats", vilket kan tolkas som att området var mer öppet än kringliggande skogsbygder. För Norra och Södra Bäck har ett naturnamn blivit bebyggelsenamn, vilket också visar på närheten till vattenrika marker.

De äldsta storskaliga kartorna över området upprättades i samband med storskiftena kring år 1800. Mellan 1819 och 1825 genomfördes också enskifte. Då delades den av kronan tidigare förvaltade utmarken upp mellan de olika byarna och deras gårdar och de linjeräta stenmurar som nu utmärker området kom till. Vid denna tid utgjordes reservatsområdet främst av betesmark men på några mindre ytor med lite tjockare jordlager förekom även odling. Troligen har stora delar även nyttjats för slätter, framförallt fuktigare delar. Ett hårt nyttjande av markerna i kombination med ökande befolkning innebar vid denna tid ett betydligt öppnare landskap i mittlandet än idag. Vid en avmätning på 1730-talet noterades t.ex. att alla de tre byarna saknade skog, vilket var fallet ännu i slutet av 1800-talet. I samband med minskat behov av utmarksbete och upphört slätterbruk under 1900-talet påbörjades en igenväxning av området. Det stora sammanhängande lövskogsområdet i denna del av mittlandet är alltså en, i förhållande till den höga åldern på odlingslandskapet, relativt sen företeelse. Idag är det främst de fuktiga markerna utmed vattendragen som är öppna.

Reservatsområdet gränsar i öster till riksintresse för kulturmiljövården K 18 Vanserums malm-Norra Bäck. Området omfattar bland annat Ölands bäst bevarade malmmiljöer från 1800-talet och en radby med intressant mangårdsbebyggelse.

Ärendets beredning

Mittlandsområdets höga naturvärden har sedan länge varit väl kända och uppmärksammade i naturvårdssammanhang. Länsstyrelsen har i tre rapporter redovisat områden som är särskilt värdefulla från naturvårdssynpunkt, "Natur och naturvård på Öland" (1982), "Naturvårdens riksintressen på Öland" (1989) samt "Natur och kultur på Öland" (2001). I den förstnämnda har stora delar av Mittlandet klassats i någon av de tre värdeklasserna "högsta", "mycket högt" eller "högt" naturvärde. I den andra är hela Mittlandsskogen medtagen som riksintresse för naturvården. I den sistnämnda har Mittlandsskogen bedömts ha "högsta naturvärde". I denna anges även Mittlandsskogens järnåldersmiljöer som värdefull kulturmiljö, samtidigt som det aktuella reservatsområdet anges som tillhörande "kulturhistoriskt värdefulla miljöer".

Länsstyrelsen har under en lång följd av år initierat en rad olika undersökningar om Mittlandet. Viktiga äldre arbeten om Mittlandsskogen är två vegetationskarteringar av träd- busk- och fältvegetationen som utförts av Sjögren m fl (1974)

i Lövsjogsprojektet 1971-1972 och av Länsstyrelsen 1979. Ölands ornitologiska förening har utfört inventeringar av fågelfaunan i Mittlandets våtmarker och skogsbiotoper, sammanfattade av Rodebrand (1979) respektive Fritz (1989). I den sistnämnda bedöms det område inom vilket reservatet ligger ha mycket höga fågelvärden. I Naturvårdsverkets regi har våtmarksinventeringar utförts av Sjögren (1983) och Hylander (1993). En sammanställning av olika arbeten som behandlat Mittlandet har gjorts av Sjö (1985). På uppdrag av Länsstyrelsen har Johansson (1985) utfört en undersökning av vegetation och markanvändning inom Övetorp-Bäck-Vanserum-området. Ölands Botaniska förening har med anslag från Världsnaturfonden under 1993-1996 genomfört en botanisk inventering av Mittlandsskogen med inriktning på hotlistade arter och arter på en lokal signalartslista. Kunskapen om områdets flora, särskilt rödlistade kärlväxter och kryptogamer, har genom denna inventering ökat väsentligt. Skogsvårdsstyrelsen har utfört en inventering av vissa naturvärdeskvaliteter på bestånds- och fastighetsnivå. Inventeringen har legat till grund för avgränsning och klassning av nyckelbiotoper. Den sydvästra hasselrika delen av reservatet har även under senare varit föremål för skalbaggsinventering.

I slutet av 80-talet och början av 90-talet ökade skogsbruksaktiviteten påtagligt i Mittlandet, främst beroende på ökad efterfrågan av lövträdsvirke. Omfattande avverkningar och gallringar av lövskog utfördes inom vissa delar av Öland, som i en del fall skadade naturvärdena. Som en följd av detta beslöt Länsstyrelsen 1993 att utreda reservatsbildning för ett antal lövsjogsområden med särskilt höga naturvärden. Genom ett beslut i september 1993 infördes samrådspåbudsplikt för skogliga arbetsföretag mm inom de aktuella områdena.

Vanserum-Bäck var ett av de områden som preliminärt valdes ut som ett tilltänkt naturreservat. Vanserum-Bäck är ett av flera planerade naturreservat på Öland med mycket höga såväl biologiska som kulturhistoriska värden. Önskvärda åtgärder för att bevara och utveckla dessa olika värden kan skilja sig åt. Med anledning av detta har bl a Vanserum-Bäck-området varit föremål för en kompletterande fornminnesinventering, utförd våren 2001 av Riksantikvarieämbetet.

Länsstyrelsen har utrett status, skyddsbehov och avgränsning av området. Ett förslag till beslut och skötselplan har utarbetats.

Svefa AB har på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört värdering av fastigheterna samt förhandlat med markägarna.

Förslaget till beslut och skötselplan har bland annat remitterats till berörda markägare och nyttjanderättsinnehavare, Borgholms kommun, Skogsvårdsstyrelsen, Ölands Botaniska förening, Ölands Naturskyddsförening, Ölands Naturvårn, Ölands Ornitologiska Förening, Föreningen SydostEntomologerna samt Runstens Hembygdsförening.

Syfte

Syftet med naturreservatet Vanserum-Bäck ska vara att bevara och utveckla de värdefulla livsmiljöerna boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora, fuktängar med blåtåtel eller starr, nordiskt alvar och prekambrisk kalkhällmarker, rikkärr, ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ, kalkgräsmarker (viktiga orkidélokaler) samt enbuskmarker på hedar eller kalkgräsmarker, och de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer i gynnsam bevarandestatus. Syftet med naturreservatet Vanserum-Bäck ska även vara att bevara och återskapa betade hässlen och den fauna och flora som tillhör denna biotop.

Strukturer och funktioner som små meandrande vattendrag, beteshävdad våtmark med naturliga vattenståndsfluktuationer, beteshävdad gräsmark, beteshävdade hässlen med varierad slutenhet, extensivt betad skogsmark, död ved, breda hasselsocklar, grovstammiga hasselpartier och gamla grova träd, ska förekomma i gynnsam omfattning.

Både typiska arter, som exempelvis lind, vippärt, vårärt, lundelm, flugblomster, blodnycklar, praktsporre, vaxnycklar, axag, kärrspira, majviva, krutbrännare, rosettjungfrulin samt stenkrassing, och rödlistade arter som exempelvis vresalm, strävlost, hartmansstarr, honungsblomster, alvarkösa, toppjungfrulin, sommarklynne, dvärgfjällskivling, gul lökspindling, gult porskinn, jättespindling, mjölmusseron, naveltryffel, olivbrun spindling, praktfingersvamp, rödfotad spindling, spinnfingersvamp, svartnande kantarell, ärenprisnätfjäril, blankknäppare, gul gaddbagge, humlekortvinge, mindre ekbock, månhornsbagge, mörk cylinderbock, rödbent ögonbock, blåvingad gräshoppa, kalkkärrgrynsnäcka, långbensgroda, större vattensalamander, bivråk, göktyta, mindre hackspett samt skogsduva, ska ha gynnsam bevarandestatus.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet, varvid besökarna ska ha möjlighet att se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Skälen för beslutet

Vanserum-Bäck-området har ett mycket högt bevarandevärde både ur ett nationellt såväl som ur ett internationellt perspektiv. Reservatsområdet, som utgörs av utmarker tillhörande byarna Vanserum, Södra Bäck och Norra Bäck, är ett av de mest mångformiga och biologiskt mest intressanta avsnitten av Ölands mittland. Området innehåller ett vidsträckt och relativt orört vattensystem med värdefulla rikkärr och kalkfuktängar. Högs mossen och Linds mossen är tillsammans kanske det mest skyddsvärda våtmarksområdet i Mittlandsskogen. I reservatets södra del finns ett avsnitt av alvarkaraktär med hällmarker och grunda vätar. De öppna markerna är omgivna av utmarksskog som domineras av ek, björk och ask. Hassel förekommer rikligt och bildar ställvis rena hässlen. Dessa ålderdomliga hässlen betingar, bland annat genom mycket värdefull svampflora och skalbaggsfauna, ett särskilt högt naturvärde.

Reservatsområdet hyser en artrik flora och fauna med ett stort antal rödlistade arter, främst inom grupperna svampar och skalbaggar. Området har också mycket höga kärlväxt- och fågelvärden.

Reservatsområdet omfattas i sin helhet av riksintresse för naturvården. En mindre del, nordväst om Södra Bäck, omfattas av riksintresse för kulturmiljövården, medan reservatsområdets sydligaste del tangeras av riksintresse för friluftslivet. Större delen av naturreservatet är upptaget i den nationella myrskyddsplanen, medan en stor del av Södra Bäck ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. I naturvårdsplanen för Öland (Länsstyrelsen 2001) har området bedömts ha högsta naturvärdesklass. Lindsmossen och Högmossen har i länsstyrelsens våtmarksinventering givits högsta klass, medan Kvarnmossen klassats lägre. Södra Bäck finns upptaget i ängs- och hagmarksinventeringen, såväl som i den regionala bevarandeplanen för odlingslandskapet. Inom området finns flera objekt upptagna i skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering och sumpskogsinventering samt i länsstyrelsens hässleinventering. Slutligen har delar av området av den svenska regeringen föreslagits som särskilt bevarandeområde enligt EG:s direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Rådets direktiv 92/43/EEG).

Områdets värde kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder, dikning, vattenreglering och andra åtgärder som förändrar hydrologin, upphörd beteshävd samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför förklaras som naturreservat.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat dels att de föreskrifter som skall gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda markområden inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra ny byggnad eller annan anläggning.
2. Anlägga väg, led, bro, parkeringsplats, campingplats eller bredda befintlig väg.
3. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning eller anordna luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning.
4. Utan samråd med länsstyrelsen utföra underhåll av befintliga ledningsgator.
5. Utan länsstyrelsens tillstånd använda området för tävlings- eller övningsändamål.
6. Sätta upp tavla, skylt, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift.
7. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets och husbehovsavverkningens behov.
8. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
9. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
10. Bedriva täkt av något slag eller borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla eller tippa.
11. Dika, dikesrensa, leda bort vatten, dämma, invalla, uppföra eller ändra dammar samt utföra fyllning, pålning, grävning, sprängning eller andra åtgärder som syftar till att förändra vattnets djup eller läge.
12. Avverka, ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, gallra, röja eller utföra annan skogsvårdsåtgärd annat än i enlighet med fastställd skötselplan.
13. Odlar upp, plöja, harva, fräsa eller tillföra växtnäringssämne, rötslam, jordförbättringsmedel, kalk samt kemiska eller biologiska bekämpningsmedel på annan mark än den som i skötselplanen redovisas som åker.
14. Utan samråd med länsstyrelsen använda avmaskningsmedel på betesdjur då de uppehåller sig i reservatet.
15. Plantera eller så träd, buskar eller andra växter annat än på mark som i skötselplanen redovisas som åker.
16. Införa djurart.

17. Framföra motordrivet fordon utanför befintlig bilväg annat än i samband med jordbruk, husbehovsavverkning eller vid jakt för transport av skjutet högvilt.
18. Utan samråd med länsstyrelsen upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.
19. Utan samråd med länsstyrelsen utföra insamling, undersökning eller forskning.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av och information om reservatet.
2. Anläggande och underhåll av anläggningar för allmänheten som vandringsleder, stättor, spänger och informationstavlor.
3. Gallring, röjning, avverkning, betesdrift, uppsättning och underhåll av stängsel eller annan skötselåtgärd i syfte att bevara och utveckla naturmiljön och den biologiska mångfalden enligt fastställd skötselplan.
4. Upplåtelse av betesmark eller betesrätt till annan som ägaren skäligen kan godkänna om denne inte själv håller betesdjur eller kan finna någon arrendator, samt tillåta att ytterligare djur sätts in om ägare och brukare inte med egna djur kan upprätthålla det betetryck som anges i skötselplanen. Detta kan ske i samråd med markägare och brukare efter beslut av länsstyrelsen.
5. Skogsskyddsåtgärder som naturvårdsförvaltaren finner nödvändiga.
6. Länsstyrelsen, naturvårdsförvaltaren och allmänheten äger rätt att utnyttja befintliga vägar inom reservatet.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Framföra alla slag av fordon förutom på befintlig bilväg.
2. Ställa upp husvagn, husbil eller liknande.
3. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe annat än på särskilt anvisad plats.
4. Göra upp eld annat än på särskilt anvisad plats.

5. Störa djurlivet.
6. Medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur.
7. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift.
8. Gräva eller dra upp växter eller växtdelar med rötterna eller plocka mossor, lavar eller vedsvampar.
9. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.
10. Ta loss bitar från berggrunden.
11. Utan länsstyrelsens tillstånd använda området för tävlings- eller övningsändamål.
12. Utan samråd med länsstyrelsen upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.
13. Utan samråd med länsstyrelsen utföra insamling, undersökning eller forskning.

Föreskriften under C1 gäller inte i samband med jordbruk, husbehovsavverkning eller vid jakt för transport av skjutet högvilt. Föreskrifterna under C5 och C6 gäller inte i samband med jaktutövning.

Föreskrifterna i A-C skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets skötsel.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen. Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 7.

Kungörelse

Beslutet skall kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska inom tio dagar från beslutsdatum införas i ortstidning.

Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning, under förutsättning att kungörelsen var införd inom tio dagar från dagen för detta beslut.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även företrädare för kulturmiljöfunktionen, planfunktionen, naturskyddsfunktionen, naturresursfunktionen, rättsenheten samt Patrick Isendahl deltagit, den sistnämnde föredragande.

Sven Lindgren

Patrick Isendahl

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Registeruppgifter
3. Skötselplan
- 3.1. Skötselplanekarta
- 3.2 Vegetationskarta
4. Artlista
5. Referenslista
6. Konsekvensutredning
- 7 Upplysning om kungörelsedelgivning/Hur man överklagar.

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

BESLUT
2004-04-28

13 (13)

511-5662-99